

Maak je sterk VOOR WERK

Stappenplan

ieder(in)

Stappenplan voor lokale belangenbehartiging

Goede belangenbehartiging staat of valt met goede voorbereiding. Dat is een hele klus en kost veel tijd. Wees dus realistisch en ga niet zomaar aan de slag.

Zet eerst op een rijtje wat er speelt in je gemeente of arbeidsmarktregio en kies dan voor haalbare doelen. Dit stappenplan kan je daarbij helpen.

STAP 1: Verzamel informatie

Doe onderzoek naar de stand van zaken rond het thema ‘werk en participatie’ in je gemeente, arbeidsmarktregio of UWV-district.

Zoek contact met de gemeente: Wat speelt er? Hoe ver is het besluitvormingsproces? Waarop kun je nog invloed heb-ben? Zijn er vaste inspraakorganen die zich bezighouden met participeren? Zoek contact met de gemeente (bijvoorbeeld via de griffie) of de arbeidsmarktregio en vraag hoe je de beleidsagenda op het gebied van participeren / werken met een beperking kan bijhouden. Vraag alle stukken op die hiermee te maken hebben: bijvoorbeeld de visie van de gemeente en verordeningen van de Participatiewet.

Stukken opvragen kan bij de gemeentesecretaris of de griffier; vaak kun je ook veel vinden op de website van de gemeente. Ga na hoe de inspraak geregeld is. Kijk ook wat buurgemeenten aan informatie beschikbaar hebben. Lees alles wat je over het onderwerp te pakken kunt krijgen

Breng de ervaringen van je achterban in kaart. Je spreekt immers namens de werkzoekenden of inwoners met een beperking. Dus onderzoek:

- Wat zijn hun ervaringen met werken of participeren?
- Waar lopen zij tegenaan en welke verbeteringen willen zij?
- Gaat het om individuele belangen, of een collectief belang?

STAP 2:

Stel prioriteiten

Participeren en werk zijn grote onderwerpen met veel verschillende onderdelen. Bepaal op welke aspecten of problemen je je wilt richten.

Op basis van je contacten met de achterban kun je prioriteiten stellen. Maak een keuze: zet bijvoorbeeld de belangrijkste en makkelijkst haalbare actiepunten bovenaan of die zaken die het vaakst genoemd worden.

Gebruik deze overwegingen om je prioriteiten te stellen:

- Welke problemen treffen bijvoorbeeld de meeste mensen?
- Op welk terrein zijn ze het ernstigst?
- Voor hoeveel kwesties heeft jouw adviesraad tijd en mankracht?

Kijk ook weer naar de stand van zaken die je bij stap 1 in kaart hebt gebracht. De meeste invloed kun je uitoefenen als de gemeente of provincie nieuw beleid maakt. Bijvoorbeeld als een verordening aangepast of geëvalueerd wordt.

Als jouw gemeente inderdaad bezig is met het maken van nieuw beleid en het gaat over een van de onderwerpen die je gekozen hebt, dan is het goed hieraan prioriteit te geven. De jaarlijkse begrotingsbehandeling biedt ook kansen om een onderwerp aan de orde te stellen. En krijg je signalen uit jouw achterban dat er iets vreselijk misgaat, dan is dat ook een goede reden om aan de bel te trekken.

STAP 3: Maak een analyse

Bedenk wat -vanuit het perspectief van jouw achterban voor je gemeente, arbeidsmarktregio of UWV-district- de meest geschikte oplossingen zijn en beschrijf ze zo concreet mogelijk. Betrek bij het bedenken van oplossingen ook de mensen om wie het gaat.

Maak een goede analyse van de beleidsstukken die je hebt verzameld:

- Welke onderdelen wil je verbeteren?
- Wil je meedenken over nieuwe regels en beleid of gaat het jou vooral om een goede uitvoering?

Bedenk wat vanuit het perspectief van jouw achterban voor jouw gemeente of regio de meest geschikte oplossingen zijn en beschrijf ze zo concreet mogelijk. Denk goed over die oplossingen na: wat zijn de consequenties, welke kritiek kun je verwachten, is een oplossing honderd procent haalbaar, wat is het minimum dat je wil realiseren?

Let hierbij ook op de samenhang van onderwerpen die met elkaar te maken hebben. Welke beleidsterreinen komen er allemaal bij kijken en welke verschillende wetten horen daarbij?

STAP 4:

Bepaal een strategie

Afhankelijk van het onderwerp dat je bespreekbaar gaat maken weeg je af bij wie je moet zijn.

- Is het iets wat je direct bij de gemeente onder de aandacht moet brengen? Welke wethouder(s), gemeenteraadsleden en ambtenaren houden zich bezig met werk en participeren?
- Of is het een onderwerp dat raakt aan het beleid van het UWV of de arbeidsmarktregio?

Waar moet je precies zijn?

- Speelt het onderwerp op gemeenteniveau, ga dan na hoe ver de gemeentelijke besluitvorming is.
- Speelt het nog op beleidsniveau, zijn de stukken nog niet naar de gemeenteraad gestuurd, dan is contact met de juiste ambtenaren en de adviesraad belangrijk.
- Speelt het op politiek niveau, zijn de stukken al naar de gemeenteraad gestuurd, dan vindt er veelal eerst een voorronde of commissievergadering plaats.

**TIMING IS
BELANGRIJK!**

Wees er zo vroeg mogelijk bij

STAP 5: Zoek samenwerking

Breng in kaart wie er buiten de overheid in jouw gemeente of regio bij participeren en werken betrokken zijn. Welke zorginstellingen, dagbesteding-aanbieders, lokale/ regionale werkgevers(partijen), sociale ondernemingen, lokale/regionale werknemerspartijen spelen een rol?

Welke media besteden regelmatig aandacht aan kwesties rond wonen en welke journalist houdt zich daar mee bezig? Welke andere maatschappelijke organisaties, lokale of regionale patiëntenverenigingen, burgerinitiatieven of lokale politieke partijen zijn met het onderwerp bezig?

Kun je aanhaken bij een (lid van een) Sociaal Domeinraad/Participatieraad of een Wmo-raad? Ga bij al die partijen op zoek naar steun en kijk met wie je samen kunt optrekken. Zijn er gedeelde belangen en vormen die een goede basis om samen aan de slag te gaan? Ook als er concurrerende belangen zijn, levert samenwerking meestal meer op. De juiste steun kan je bovendien helpen om iets te bereiken bij een bestuurder. Je hebt bijvoorbeeld meer kans op succes bij de wethouder als coalitiepartijen uit de gemeenteraad je steunen.

**DE JUISTE
STEUN OPENT
DEUREN**

STAP 6: Aan de slag

Heb je de eerste vijf stappen gezet? Dan kun je echt aan de slag met de belangenbehartiging.

Benader ambtenaren, raadsleden, politieke partijen en bestuurders met je ideeën. Vraag om verbeteringen in plannen die op tafel liggen. Help daarbij een handje: bedenk wat er exact anders moet, waarom en voor wie? Hoeveel mensen hebben er baat bij jouw oplossing? Wat gaat het kosten?

Volg het proces en check of de oplossingen verwerkt worden. Zijn er opnieuw aanpassingen nodig, benader dan wederom de juiste ambtenaren, raadsleden en bestuurders. Krijg je te weinig gehoor bij de gemeente, probeer dan aandacht voor jouw actiepunten te krijgen in de media en zo jouw stem te versterken.

Twee tips:

1. Je hebt meer kans op succes bij de wethouder als coalitiepartijen uit de gemeenteraad je steunen.
2. Krijg je te weinig gehoor bij de gemeente? Probeer dan aandacht voor je actiepunten te krijgen in de media en zo je stem te versterken.

Tot slot

Laat andere lokale belangenbehartigers weten waar je mee bezig bent, zodat je elkaar kunt helpen en van elkaar kunt leren.

Laat landelijke belangenbehartigers zoals Ieder(in), MIND en/ of Patiëntenfederatie Nederland weten waar je mee bezig bent, zodat zij zo mogelijk ook actie kunnen ondernemen en goede voorbeelden kunnen verspreiden. Evalueer jouw activiteit. Leer van de ervaringen en behoud het goede.

Hebben jouw inspanningen succes gehad? Vier feest!
Een uitgebreidere versie van dit stappenplan voor belangenbehartiging in algemene zin vind je in de handreiking [‘Stappenplan voor effectieve belangenbehartiging’](#) van Ieder(in) .

Wij wensen je heel veel succes in je belangrijke werk!

Meer lezen?

Werkwijzer Netwerken

Netwerken is samenwerken: kijk met wie je kunt optrekken als belangenbehartiger voor mensen met een beperking of chronische ziekte. Je hoeft dat niet alleen te doen. Het is beter om partners te vinden waarmee gezamenlijk resultaten kunnen worden bereikt.

Zijn er gedeelde belangen en vormen die een goede basis om samen aan de slag te gaan? Bijvoorbeeld met andere maatschappelijke organisaties, lokale of regionale patiëntenverenigingen of lokale politieke partijen.

Handreiking Sociaal domein

Hoe kunnen mensen met een beperking of chronische ziekte in hun gemeente meedenken en meebeslissen over beleid dat hen aangaat? De wetgeving is hierover niet helder en gemeenten kunnen veel zelf bepalen.

Handreiking Stappenplan voor effectieve belangenbehartiging (2014)

Lokale belangenbehartiging was altijd al belangrijk voor mensen met een beperking of chronische ziekte. Door de overheveling van een groot aantal landelijke taken rond Wmo, zorg, arbeid, inkomen en jeugdhulp is het effectief beïnvloeden van lokaal beleid alleen maar belangrijker geworden. Deze handreiking gaat over het effectief beïnvloeden van de lokale beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Handreiking Contact met uw achterban (2014)

In deze handreiking kunt u lezen wanneer het wel of niet belangrijk is om uw achterban te raadplegen. Je vindt tips over hoe je jouw achterban kunt verbreden en met welke organisaties je kunt optrekken om mensen met een beperking te bereiken.

Handreiking Hoe kom ik in beeld?

Als lokale belangenbehartiger heb je publiciteit nodig. Om een probleem in jouw gemeente zichtbaar te maken, om jouw argumenten kracht bij te zetten of wellicht om nieuwe leden te werven. Maar hoe zorg je ervoor dat een journalist aandacht besteedt aan jouw onderwerp? Hoe zorg je dat jouw boodschap op de goede manier overkomt en hoe maak je hierbij gebruik van sociale media? Je leest het in deze handreiking.